

Lekcja 6

Temat : Już ich nie zobaczymy ?

Płazy są kręgowcami, które obecnie wymierają najszybciej

Obecnie w skali globalnej ponad 16 tys. gatunków zwierząt zagrożonych jest wymarciem. Stanowią one ok. 1% wszystkich opisanych gatunków. Spośród zagrożonych zwierząt aż 12% to kręgowce.

Powody ich wymierania są głównie antropogeniczne.

- ◆ zanikanie lub przekształcanie siedlisk naturalnych
- ◆ zanieczyszczanie środowiska,
- ◆ nadmierna eksploatacja zasobów (zabijanie zwierząt dla ich mięsa i futra oraz innych cennych produktów, nadmierne poławianie ryb i owoców morza, odławianie dzikich zwierząt na potrzeby kolekcjonerów)
- ◆ celowa eliminacja gatunków uważanych za szkodniki oraz zmiany relacji międzygatunkowych w ekosystemach.

W Polsce w ciągu ostatnich 100 lat wyginęło 36 gatunków zwierząt, choć są one jeszcze obecne w krajach sąsiednich - przykłady

SUSEŁ MOREGOWANY

NORKA EUROPEJSKA

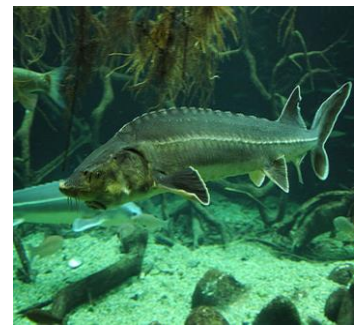
SĘP PŁOWY

DROP ZWYCZAJNY

PUSTUŁECZKA

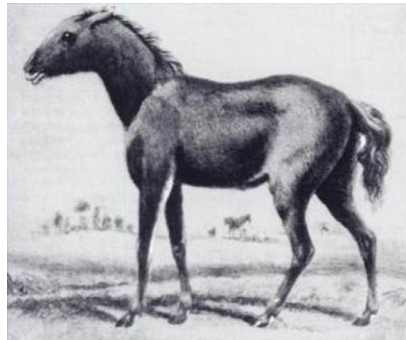

JESIOTR ZACHODNI

W naszej faunie brak 2 gatunków, które wymarły całkowicie

TUR

TARPAN

To ciekawe

Tarpany najdłużej przetrwały na stepach Ukrainy, gdzie żyły do lat 80 XIX w. W Polsce ostatnie osobniki odłowiono i przeniesiono w 1790 r. do zwierzyńca w Biłgoraju. Tam podjęto próbę ich rozmnożenia, aby później wypuścić na wolność liczniejsze stado. Tak się jednak nie stało, gdyż na początku XIX w. zostały rozdane głodującym chłopom. Ci krzyżowali je z lokalnymi rasami koni, co doprowadziło do powstania nowej rasy o wyglądzie zbliżonym do tarpana – konika polskiego.

Warto wiedzieć

Nie zawsze da się usprawiedliwić zabijanie zwierząt potrzebą zapewnienia ludziom pokarmu. W Afryce wciąż uśmierca się słonie, by pozyskać kość słoniową, oraz nosorożce, gdyż ich sproszkowane rogi uchodzą za bardzo cenny środek leczniczy. Zabite zwierzęta pozostawiane są w buszu. Z kolei masowe wybijanie bizonów przez amerykańskich osadników w XIX w. było sposobem eksterminacji Indian żyjących na preriach poprzez pozbawienie ich pokarmu.

Czy wiesz, że

Problemowi polowań na delfiny u wybrzeży Japonii poświęcono nagrodzony w 2010 r. Oscarem film dokumentalny pt. Zatoka delfinów. Zwrócił on uwagę świata na rzeź tych niezwykłych zwierząt, odbywającą się co roku w zatoce koło wioski Taiji.

O tym się mówi

W Polsce na wolności żyje ok. 250 osobników tego gatunku. Rysie wymierają, ponieważ zanikają lasy, w których mogą polować, rozmnażać się i odchowywać potomstwo. Na skutek działalności kłusowników, a także w konsekwencji ostrych i mroźnych zim, spada liczebność saren i jeleni, które stanowią ich główne źródło pokarmu. Prawdopodobnie brak pokarmu jest powodem tego, że większość młodych rysi umiera, nim osiągnie pierwszy rok życia. W wyniku fragmentacji lasów populacje rysi zostały od siebie odizolowane. Co 20 rys ginie na drogach potrącony przez samochód..

Aby ochronić te koty, ogranicza się odstrzały saren oraz zasiewa rośliny, którymi się żywią, zwłaszcza podczas długich zim. Dodatkowo sadi się pomiędzy lasami pasy drzew i zarośli umożliwiające zwierzętom bezpieczne przemieszczanie się, buduje dla nich przejścia nad i pod drogami, zwłaszcza szybkiego ruchu.

Wskazówka

Zwierzęta wymarłe i zagrożone wyginięciem są opisane w **Polskich Czerwonych Księgach Zwierząt prowadzonych osobno dla kręgowców i bezkręgowców.**

Przeanalizuj przykłady zwierząt wymarłych na świecie i ich przyczyny na podstawie podręcznika str. 133. (nie przesyłaj)